

1.

Vha ha Rambuda

Kale kale vha ha Rambuda vho vha vhe Lunungwi, kha la ha Tshivhasa, tsini na Gondeni. Nge mme a vha wa Makonde, nga vhuya vha vhuya vha pfuluwa Lunungwi vha ya hone Makonde. Henefho vha lwa nga tshavho, na vha ha Tshivhasa ngauri vha ha Rambuda ndi vha ha Tshivhasa. Ya bobodana vha mbo di tuwa vha ya u dzula Dzimaulwi hune na namusi a vha hone ene Rambuda III.

Vho' u swika hone, mune wavho a lovha. Ene mukololo we vuhosi havha vhu tshi-do vha hawe, o vha e na kulonda kha thoho.

Dzina la kulonda nku lo vhali tshi-pfi ndi mbevha. Vhothe vha

2.

nyala u vhuswa nga khosi i re na tshilonda. A sathu u dzhena vuhosini vha thoma u fhambana nae. A ri u zwi pfa zwauri vha a mu nyala, a nala a shavhela Luonde. A dovha a vhuya Dzimaulwi, vha mu ungelela vha mu tzipa vha vhulaha. Nge ene we a vha a tshi do dzula vuhosi a vha zwino ha o no vhulahwa, vha sala vha tshi vhangisana nga tshavho. Muvhangisano wavho wa fhedza mimwaha mitanu na mivhili. Hu sa liwi lu difhaho. Ho vha hu tshi vhangisana Tshikosi na Siphuma nga maanda. Tshikosi a gidima a yo ramba vha ha Ramabulana vha da na mbi khulu ye ya kunda

3.

Siphuma a mbo di shavhela ha Tshivhasa: 'Vhathu vho mu shavha nge vha vhona a tshi nwa halwa na vho mmone o valela ndu.

Tshikosi a thoma u li vhusa la Dzimaulwi. E ndi ri "nde!" kha thangu, a vhona dzi sa tendi nge Nepile a vha a tshi dzula vhulorwa Dzanani. Nepile vhone vho vha vho tuwa nga u dinalea hone vha ha Rambuda vho di vha wana Pile. Tshikosi a vha vhidza uri vha vhuye haya, vhone vha vhuya. A ri u vhuya Nepile, a pfi a dzule Depeni. Ene a hana a ri: "Ndi funa haya hanga Pile." Tshikosi a ri: "U do dzula na nnyi, rine ri ngeno thavhani?"

4.

Ene a ri, "A zwi dini tshithu, ndi da dzula."

Musi Nepile a kha di dzula nthu, vho dia ngoma vha tsa vho di-vhofha nga gumbe vha tshi tsela tshikantsini vha tshi lwa na Siphuma. Vha tshi swika fhasi vha vhulaha nwana vhe. "Tshizwa a sitshi, ndi musumo wa inwi khotsi-muhulu". Ndi zwone zwo itaho

s160

uri Siphuma a shavhele vha Tshivhasa, vhufuli. E henengei Vhufuli a ruma vhathu uri vha de vha ambe na khotsi-munene Tshikosi uri ene Siphuma u khou humbela masimu. A newa shango la Tshiombo. Musi lo lala, vha ha Rambuda vha mu tovhele vha ri,

5. "Vhuyani haya khotsi-muhulu." Ene a tenda u vhuya, a newa kushango ku no pfi Matshavhavha phanda ha Pile tsini na hone musanda ha Rambuda III. Ho ngo vhuya a dzulesa. O fhedza minwedzi mina fhedzi a mbo di lovha. Na nwana wawe a no pfi Makhani a lovhavho. Kha uyu a re ngomu, mifhirifhiri yo di vha hone. Ho thoma u dzhena mukomana. Ha takuwa Commissioner a yo thutha dzinndu. Ene a shavha a yo dzula Mbahe.

Kha vhenevha vha ha Rambuda hu na gota lihulwane li no pfi

6. Nepile. Ene ho ngo bva kha vha ha Rambuda kana kha vha ha Tshivhasa. O bva Nzhelele, Dzata, kale kale. Wa u bva hone Dzata ndi Ratsimbi; a ya u dzama Dzialwa kha la ha Rambuda. Ratsimbi a beba Tshila Mbwane o dzamaho Pile. Ene a beba Nemadzivhanani, ene vho a beba Tshikhovhokhovho (Nepile).

Vhone (Nepile) vho ri u takuwa Dzialwa la Masinya thanga Nepile mupfufhi milenzhe malapfa a tshi ya Dzialwa la masinya thanga. Vha takuwa afho vha ya Tshapasa, ha vha hone musanda, u bva afho vha ya Musenene a huna thanga, thanga dzaho ndi

7. vhasidzana. Ha da Mabunyu o da u dia Musenene. Vhone vha vhidzelelwa nga vha Tshandame hu tshee nga Matsheloni-tsheloni, vha mbo huma vho ya Matangani. La sala lo lala.

Henefha Pile hu na nngwe i no pfi Nevhuvhina. Vhathu arali vha la muroho, mmphwe, mafula, mufhoho, na u inga wone mufhoho hu sathu tungudzwa, nngwe yenei i fhedza mbudzi, na khuhu na namana dza onoyo o zwi itaho.

End. S. 160